

1332-3 (1994-1995) (Senaat)

- 1694/6 - 94/95 (Kamer)

**Belgische
Senaat**

**Belgische Kamer
van volksvertegenwoordigers**

ZITTING 1994-1995

7 APRIL 1995

**CONTROLECOMMISSIE BETREFFENDE DE VERKIEZINGSUITGAVEN
EN DE BOEKHOUDING VAN DE POLITIEKE PARTIJEN**

**Antwoorden en aanbevelingen van de Controlecommissie
op vragen met betrekking tot de interpretatie van de wetgeving
inzake de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven
voor de verkiezingen van de federale Kamers en de Raden (*)**

Samenstelling van de Controlecommissie:

Voorzitters: de heren Swaelen en Nothomb

Leden:

C.V.P.: de heren Ansoms (K), Cauwenberghs (K), De Roo (S) en Martens (S).

P.S.: de heren Eerdeken (K), M. Harmegnies (K) en Lallemant (S).

S.P.: de heren Bartholomeeussen (S), Landuyt (K) en Moens (S).

V.L.D.: de heren De Backer (S), Goovaerts (S) en Versnick (K).

P.R.L.: de heren Michel (K) en van Weddingen (S).

P.S.C.: de heren Ph. Charlier (K) en Wintgens (S).

Ecolo-Agalev: de heren Daras (S) en Geysels (K).

Vlaams Blok: de heer Van Hauthem (K).

Plaatsvervangers:

C.V.P.: de heer Cooreman (S), mevr. Creyft (S), de heren Tant (K) en Van Hecke (K).

P.S.: de heren Flahaut (K), Minet (K) en Mouton (S).

S.P.: de heren De Loor (S), Pinoie (S), N.

V.L.D.: de heren Beysen (K), Pede (S) en Van Aperen (S).

P.R.L.: de heren Kubla (K) en Vandenhaute (S).

P.S.C.: de heren Gehlen (K) en Lefevre (S).

Ecolo-Agalev: de heren Lozie (S) en Viseur (K).

Vlaams Blok: de heer Annemans (K).

R. A 16824

Zie:

Gedr. St. van de Kamer van Volksvertegenwoordigers:

1694 - 94/95:

Nr. 1: Voorstel van wet.

Nr. 2: Amendementen.

Nr. 3: Verslag.

Nr. 4: Amendementen.

Nr. 5: Tekst aangenomen door de commissie.

Gedr. St. van de Senaat:

1332 (1994-1995):

Nr. 1: Ontwerp overgezonden door de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

Nr. 2: Verslag.

(*) De Franstalige tekst van dit document is verschenen onder de nummers 1694/7 - 94/95 (Kamer) en 1332-4 (1994-1995) (Senaat).

Wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen (1) (Belgisch Staatsblad, 20 juli 1989)

Wet van 19 mei 1994 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de Vlaamse Raad, de Waalse Gewestraad, de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en de Raad van de Duitstalige Gemeenschap (1) (Belgisch Staatsblad, 25 mei 1994)

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Voor de toepassing van deze wet moet worden verstaan onder:

1° politieke partij: de vereniging van natuurlijke personen, al dan niet met rechtspersoonlijkheid, die aan door de Grondwet en de wet bepaalde verkiezingen deelneemt, die overeenkomstig artikel 117 van het Kieswetboek kandidaten voordraagt voor de mandaten van volksvertegenwoordiger en senator in elke kieskring van een Gemeenschap of een Gewest en die, binnen de grenzen van de Grondwet, de wet, het decreet en de ordonnantie, de totstandkoming van de volkswil beoogt te beïnvloeden op de wijze bepaald in haar statuten of haar programma;

2° ontvangsten van een politieke partij:

— de dotaties toegekend krachtens hoofdstuk III van deze wet;

— (...);

— de giften, schenkingen of legaten;

— de bijdragen van de fracties van de Kamer van volksvertegenwoordigers, de Senaat of de Raden;

— de lidgelden;

— de opbrengsten uit het roerend of onroerend vermogen;

— de opbrengsten uit manifestaties, publikaties of reclame;

— de bijdragen gestort door de partijgeledingen;

— diverse prestaties die een geldelijke waarde hebben of in een geldelijke waarde kunnen worden uitgedrukt;

(1) gewijzigd door de wetten van 21 mei 1991 (*Belgisch Staatsblad*, 4 juni 1991), van 18 juni 1993 (*Belgisch Staatsblad*, 7 augustus 1993), van 19 mei 1994 (*Belgisch Staatsblad*, 25 mei 1994) en van 12 juli 1994 (*Belgisch Staatsblad*, 19 juli 1994). Deze tekst houdt eveneens rekening met de uiterlijk op 7 april 1995 door Kamer en Senaat aangenomen wijzigingen.

Artikel 1

Voor de toepassing van deze wet moet worden verstaan onder:

1° politieke partij: de vereniging van natuurlijke personen, al dan niet met rechtspersoonlijkheid, die aan de door de Grondwet en de wet bepaalde verkiezingen deelneemt, die overeenkomstig de wet betreffende de verkiezingen van de Vlaamse Raad, de Raad van het Waalse Gewest, de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en de Raad van de Duitstalige Gemeenschap kandidaten voorstelt en die, binnen de grenzen van de Grondwet, de wet, het decreet en de ordonnantie, de totstandkoming van de volkswil beoogt te beïnvloeden op de wijze bepaald in haar statuten of haar programma;

(1) Deze tekst houdt rekening met de uiterlijk op 7 april 1995 door Kamer en Senaat aangenomen wijzigingen.

Antwoorden en aanbevelingen van de Controlecommissie op vragen met betrekking tot de interpretatie van de wetgeving inzake de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers en de Raden.

3° uitgaven van een politieke partij:

- de personeelsuitgaven;
- de werkingskosten;
- de publikaties;
- de dotaties verleend aan de partijgeledingen;
- de uitgaven voor verkiezingspropaganda;
- de uitgaven voor gebouwen;
- diversen;

4° Controlecommissie: een commissie paritair samengesteld uit leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers en van de Senaat, onder het voorzitterschap van de voorzitters van de Kamer van volksvertegenwoordigers en van de Senaat.

In geval van ontbinding van de federale Kamers worden de voor de uitoefening van de bevoegdheden van de Controlecommissie gestelde termijnen gestuit. De nieuwe termijnen beginnen te lopen vanaf de installatie van de vaste bureaus van de federale Kamers.

HOOFDSTUK II

**Beperking en controle van de verkiezingsuitgaven
voor de verkiezingen van de federale Kamers**

2° Controlecommissie: de Controlecommissie opgericht door de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen.

Algemene opmerkingen met betrekking tot dit hoofdstuk

1. Dit hoofdstuk betreft zowel de toegelaten maximumbedragen en de controle van de verkiezingsuitgaven als de aangiften van de herkomst van de geldmiddelen voor verkiezingspropaganda.

2. Als twee politieke partijen zich op een lijst verenigen, mag het totaal van hun uitgaven en financiële verbintenissen voor verkiezingspropaganda niet meer bedragen dan het maximumbedrag bepaald in artikel 2, § 1.

3. De propaganda die door een derde wordt gevoerd, wordt aangerekend aan de partij, de lijst of de kandidaat :

— telkens wanneer de partij, de lijst of de kandidaat vooraf schriftelijk toestemming heeft verleend voor de uitgave;

— bij gebreke daarvan, wanneer de partij, de lijst of de kandidaat niet onmiddellijk klacht indient bij de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg bij wie hij zijn aangifte van uitgaven moet indienen.

Vrienden, verwanten, iedere andere privé-persoon of vereniging en dergelijke worden als derden beschouwd, dus ook de plaatselijke afdelingen en de verenigingen die verband houden met de beweging van een partij of van een lijst, zonder er werkelijk deel van uit te maken.

Wanneer een plaatselijke afdeling dus beslist een verkiezingsuitgave te doen ten gunste van een van de kandidaten of van de lijst en daarbij niet vooraf de schriftelijke toestemming vraagt, wordt de uitgave aangerekend aan de kandidaat voor wie of de lijst waarvoor de uitgave is gedaan, als de kandidaat of de lijst niet onmiddellijk klacht indient bij de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg.

Het is wel te verstaan dat uitgaven die kosteloos of kennelijk ondergefactureerd zouden zijn gedaan door een derde die een « onderneming » is in de zin van artikel 16*bis* van de wet van 4 juli 1989 en artikel 11 van de wet van 19 mei 1994, verboden zijn.

4. Het aan te rekenen bedrag inzake uitgaven en financiële verbintenissen is het eindbedrag, inclusief B.T.W. en alle andere belastingen.

5. Onder de verkiezingspropaganda van politieke partijen dient ook de verkiezingspropaganda van de politieke partijen op lokaal vlak te worden begrepen.

Art. 2

§ 1. Het totaal van de uitgaven en de financiële verbintenissen voor de verkiezingspropaganda van politieke partijen op federaal vlak, op het vlak van de kieskringen en op het vlak van de kiescolleges mag voor de verkiezingen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat samen niet meer dan vijfenveertig miljoen frank bedragen.

Niettegenstaande de voorgaande bepalingen, mogen politieke partijen wanneer verschillende verkiezingen op een zelfde dag plaatsvinden niet meer dan vijfenveertig miljoen frank besteden voor alle verkiezingsuitgaven en financiële verbintenissen samen.

Vijfentwintig procent van dat bedrag kan evenwel de kandidaten zelf worden aangerekend. In dat geval kan elke kandidaat slechts een bedrag ten belope van ten hoogste tien procent van het in dit lid bepaalde percentage worden aangerekend.

De politieke partijen kunnen met één of meer kandidaten hun campagne op federaal vlak, op het vlak van de kieskringen en op het vlak van de kiescolleges voeren. Enkel wat de verkiezingen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers betreft, worden deze verkiezingsuitgaven de betrokken kandidaat in zijn kieskring aangerekend.

Art. 2

§ 1. Het totaal van de uitgaven en de financiële verbintenissen voor de verkiezingspropaganda van de politieke partijen voor de verkiezingen van de Vlaamse Raad en de Brusselse Hoofdstedelijke Raad enerzijds en de Raad van het Waalse Gewest, de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en de Raad van de Duitstalige Gemeenschap anderzijds mag samen niet meer dan vijfenveertig miljoen frank per politieke partij bedragen.

Onverminderd voorgaande bepaling mag het totaal van de uitgaven en de financiële verbintenissen voor de verkiezingspropaganda van politieke partijen:

1° voor de verkiezingen voor de Vlaamse Raad en de Raad van het Waalse Gewest niet meer dan zesendertig miljoen frank bedragen;

2° voor de verkiezing voor de Brusselse Hoofdstedelijke Raad niet meer dan acht miljoen frank bedragen;

3° voor de verkiezingen voor de Raad van de Duitstalige Gemeenschap niet meer dan één miljoen frank bedragen.

Niettegenstaande de voorgaande bepalingen, mogen politieke partijen wanneer verschillende verkiezingen op een zelfde dag plaatsvinden niet meer dan vijfenveertig miljoen frank besteden voor alle verkiezingsuitgaven en financiële verbintenissen samen.

Vijfentwintig procent van deze bedragen kunnen evenwel de kandidaten zelf worden aangerekend. In dat geval kan elke kandidaat slechts een bedrag ten belope van ten hoogste tien procent van het in dit lid bepaalde percentage worden aangerekend.

De politieke partijen kunnen met één of meer kandidaten hun campagne voeren. De verkiezingsuitgaven worden de betrokken kandidaat alleen in zijn kieskring aangerekend.

Art. 2

§ 1

— De toegestane bedragen voor de partijen worden, binnen de door de wet opgelegde voorwaarden, door deze laatste vrijelijk aangewend voor de financiering van de verkiezingscampagne van bepaalde kandidaten in het kader van de strategische autonomie van die partijen of van die lijsten.

— Voor alle verkiezingen samen mogen de politieke partijen maximum 45 miljoen frank (niet-geïndexeerd bedrag) besteden met:

- a) een plafond van 45 miljoen frank voor de verkiezingen van Kamer en Senaat;
- b) een plafond van 36 miljoen frank voor de verkiezingen van de Vlaamse Raad en de Waalse Gewestraad;
- c) een plafond van 8 miljoen frank voor de verkiezing van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad;
- d) een plafond van 1 miljoen frank voor de verkiezing van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap.

— Het toegelaten transfert van het totaalbedrag van de partij naar de kandidaten bedraagt 25 pct. Een partij mag echter maximaal 10 pct. van het bedrag van de 25 pct. aan een kandidaat toewijzen. De aangifte blijft opgenomen in de aangifte van de uitgaven voor de verkiezingspropaganda van de politieke partijen. Om klachten te voorkomen is het raadzaam dat ook kandidaten deze uitgaven pro memorie in hun aangifte vermelden.

Ter verduidelijking:

Het toegelaten transfert belooft per kandidaat maximaal:

- bij de verkiezingen van de federale Kamers: 1 125 000 frank;
- bij de verkiezingen van de Vlaamse Raad en de Waalse Gewestraad: 900 000 frank;
- bij de verkiezingen van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad: 200 000 frank;
- bij de verkiezingen van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap: 25 000 frank.

In geval van gelijktijdige verkiezingen zijn voormelde bedragen niet cumuleerbaar, wanneer iemand zich op meer dan één lijst kandidaat stelt.

— Met het resterende bedrag (ten minste 75 pct. van het totaalbedrag) kunnen de politieke partijen hun algemene campagne (blijven) voeren met één (of meer) boegbeeld(en). Deze uitgave is de betrokken kandidaat niet aanrekenbaar behalve in zijn eigen kiesomschrijving. Dit laatste geldt evenwel niet voor de Senaatsverkiezingen.

— De verkiezingsuitgaven mogen slechts eenmaal worden aangerekend, hetzij aan de partij of aan de lijst, hetzij aan een bepaalde kandidaat, zelfs als de rekening van de uitgaven door de partij of de lijst wordt betaald of omgekeerd.

— Om de controle te vergemakkelijken, wordt evenwel bepaald dat de individuele kandidaat die een aanrekening van zijn partij geniet, het bedrag ervan in zijn aangifte moet vermelden, hoewel de uitgave hem niet zal worden aangerekend.

— Met betrekking tot de toerekening van de verkiezingsuitgaven van individuele kandidaten, die uit het partijbudget van 45 miljoen frank voortkomen, wordt gesuggereerd de uitgaven aan te rekenen aan degene die als verantwoordelijke uitgever voor de verkiezingspropaganda optreedt. Zo zou bijvoorbeeld elke partij een persoon kunnen aanwijzen als « verantwoordelijke uitgever » voor de verkiezingscampagne van de politieke partij. De toerekening van bepaalde verkiezingsuitgaven voor een individuele kandidaat aan de partijbegroting van 45 miljoen frank zou derhalve duidelijker zijn.

§ 2. Het totaal van de uitgaven en de financiële verbintenissen voor de verkiezingspropaganda van individuele kandidaten mag voor de verkiezingen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers niet meer bedragen dan:

1° voor elk van de eerstgeplaatste kandidaten naar gelang van het aantal mandaten behaald door hun lijst bij de laatste verkiezingen en voor één bijkomende door de politieke partij aan te duiden kandidaat: 500 000 frank vermeerderd met 2 frank per tijdens de vorige verkiezingen voor de federale Kamers ingeschreven kiezer in de kieskring waar de kandidaat kandideert;

2° voor een politieke partij die geen mandaat behaalde of die bij de laatste verkiezingen in de betrokken kieskring niet opkwam, heeft één kandidaat van zulke lijst recht op het bedrag zoals bepaald in de 1°. Deze kandidaat dient niet noodzakelijk de eerstgeplaatste van zijn lijst te zijn;

3° voor elke andere effectieve kandidaat en de kandidaat-eerste-opvolger, voor zover deze het sub 1° bepaalde niet geniet: 200 000 frank;

4° voor elke andere kandidaat-opvolger, voor zover deze het sub 1° bepaalde niet geniet: 100 000 frank.

§ 3. Het totaal van de uitgaven en de financiële verbintenissen voor de verkiezingspropaganda van individuele kandidaten mag voor de verkiezingen voor de Senaat niet meer bedragen dan:

1° voor elk van de eerstgeplaatste kandidaten naar gelang van het aantal mandaten behaald door hun lijst bij de laatste verkiezingen en voor één bijkomende door de politieke partij aan te duiden kandidaat: 500 000 frank vermeerderd met 1 frank per stem die op geldige wijze is uitgebracht voor respectievelijk het Nederlandse of het Franse kiescollege;

2° voor een politieke partij die geen mandaat behaalde of die bij de laatste verkiezingen in het betrokken kiescollege niet opkwam, heeft één kandidaat van zulke lijst recht op het bedrag zoals bepaald in 1°. Deze kandidaat dient niet noodzakelijk de eerstgeplaatste van zijn lijst te zijn;

3° voor elke andere effectieve kandidaat en de kandidaat-eerste-opvolger, voor zover deze het sub 1° bepaalde niet geniet: 400 000 frank;

4° voor elke andere kandidaat-opvolger, voor zover deze het sub 1° bepaalde niet geniet: 200 000 frank.

§ 2. Het totaal van de uitgaven en de financiële verbintenissen voor de verkiezingspropaganda van individuele kandidaten mag voor de verkiezingen van de Vlaamse Raad en de Raad van het Waalse Gewest niet meer bedragen dan:

1° voor elk van de eerstgeplaatste kandidaten naar gelang van het aantal mandaten behaald door hun lijst bij de laatste verkiezingen en voor één bijkomende, door de politieke partij aan te duiden kandidaat: 500 000 frank vermeerderd met 2 frank per tijdens de vorige verkiezing ingeschreven kiezer in de kieskring waar de kandidaat kandideert;

2° voor een politieke partij die geen mandaat behaalde of die bij de laatste verkiezingen in de betrokken kieskring niet opkwam, heeft één kandidaat van zulke lijst recht op het bedrag zoals bepaald in 1°. Deze kandidaat dient niet noodzakelijk de eerstgeplaatste van zijn lijst te zijn;

3° voor elke andere effectieve kandidaat en de kandidaat-eerste-opvolger voor zover deze niet geniet van het sub 1° bepaalde: 200 000 frank;

4° voor elke andere kandidaat-opvolger voor zover deze niet geniet van het sub 1° bepaalde: 100 000 frank.

§ 3. Het totaal van de uitgaven en de financiële verbintenissen voor de verkiezingspropaganda van individuele kandidaten mag voor de verkiezing van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad niet meer bedragen dan:

1° voor elk van de eerstgeplaatste kandidaten naar gelang van het aantal mandaten behaald door hun lijst bij de laatste verkiezingen en voor één bijkomende, door de politieke partij aan te duiden kandidaat: 500 000 frank, vermeerderd met 1 frank per tijdens de vorige verkiezing ingeschreven kiezer;

2° voor een politieke partij die bij de laatste verkiezingen geen mandaat behaalde of niet opkwam, heeft een kandidaat van zulke lijst recht op het bedrag zoals in 1°. Deze kandidaat dient niet noodzakelijk de eerstgeplaatste van zijn lijst te zijn;

3° voor elke andere effectieve kandidaat en de kandidaat-eerste-opvolger voor zover deze het sub 1° bepaalde niet geniet: 200 000 frank;

4° voor elke andere kandidaat-opvolger: 100 000 frank voor zover deze niet geniet van het sub 1° bepaalde.

§§ 2, 1°, en 3, 1°

Kandidaten van een lijst die niet bij een politieke partij hoort, zoals gedefinieerd in artikel 1 van de wet, vallen onder de toepassing van artikel 2, § 2, 3°, en § 3, 3°.

§§ 2, 3 en 4

a) Met betrekking tot de overdraagbaarheid van verkiezingsfondsen tussen kandidaten onderling, geldt het principe dat de individuele kandidaten een persoonlijk en onoverdraagbaar recht hebben op het door de wet vastgestelde quotum. In principe moeten zij hun verkiezingsfondsen besteden aan de verspreiding van een persoonlijke boodschap of een idee.

Indien verschillende kandidaten van een zelfde lijst of van verschillende lijsten van dezelfde partij zich verenigen voor hun verkiezingspropaganda (bijvoorbeeld een gemeenschappelijke folder), dienen ze vooraf schriftelijk te bepalen welk gedeelte van de uitgaven op hun respectieve quota zal worden aangerekend.

Natuurlijk kan een bepaalde kandidaat zijn bedrag van toegestane uitgaven niet zonder meer aan een andere kandidaat overdragen.

Hij kan een andere kandidaat slechts mee gebruik laten maken van het geheel of van een gedeelte van het bedrag van zijn toegestane uitgaven in het kader van een gemeenschappelijke campagne, d.w.z. een campagne waar ook hij, al is het slechts zijdelings, bij betrokken is.

Dat betekent evenwel niet dat het aandeel in de uitgaven voor gemeenschappelijke propaganda dat wordt aangerekend op het toegestane bedrag van elke kandidaat, evenredig moet zijn met het aandeel in de propaganda voor elke kandidaat. De kandidaten die een gemeenschappelijke campagne willen voeren, moeten gewoon onderling uitmaken hoe de aanrekening bij de aangifte van hun respectieve uitgaven zal geschieden.

We mogen tot slot de toegestane uitgaven niet verwarren met de financiering van die uitgaven. De kandidaat die aanvaardt dat uitgaven voor een gemeenschappelijke campagne worden aangerekend op zijn persoonlijk toegestaan bedrag, is niet noodzakelijk degene die de uitgaven financiert.

b) De uitgaven van de kandidaten mogen worden gecoördineerd door één verantwoordelijke die in hun opdracht de uitgaven doet en voor ieder afzonderlijk de boekhouding voert. Iedere partij beslist immers vrij over haar interne organisatie en kan dus de hiervoor geschetste werkwijze aannemen, op voorwaarde dat er geen „potvorming» is en de verrichte verkiezingsuitgaven klaar en duidelijk aan de onderscheiden kandidaten kunnen worden aangerekend (cf. a).

§ 4. Wanneer verscheidene kandidaten van een zelfde lijst zich verenigen voor het voeren van hun verkiezingspropaganda, moeten zij vooraf schriftelijk vastleggen welk gedeelte van de uitgaven met hun respectief quotum zal worden verrekend.

§ 5. Wanneer in geval van gelijktijdige verkiezingen één kandidaat op meer dan één lijst staat dan mogen de in de wetten betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven bedoelde maximumbedragen voor de individuele kandidaten niet samengevoegd worden. Alleen het hoogste maximumbedrag wordt in aanmerking genomen.

§ 6. De bedragen bepaald in de §§ 1 tot 3 worden aangepast aan de schommelingen van de produktiekosten van de bij de verkiezingen gebruikte reclame-technieken. De formule daartoe, met als spilindex deze die van kracht is op 1 januari 1994, wordt vastgesteld bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit.

Overgangsbepaling

Voor de toepassing van artikel 2, § 2, 1°, en § 3, 1°, van de wet van 4 juli 1989, zoals gewijzigd bij deze

§ 3bis. Het totaal van de uitgaven en de financiële verbintenissen voor de verkiezingspropaganda van individuele kandidaten mag voor de verkiezingen voor de Raad van de Duitstalige Gemeenschap niet meer bedragen dan:

1° voor elk van de eerstgeplaatste kandidaten naar gelang van het aantal mandaten behaald door hun lijst bij de laatste verkiezingen en voor één bijkomende, door de politieke partij aan te wijzen kandidaat: 100 000 frank vermeerderd met 2 frank per tijdens de vorige verkiezingen voor de Raad van de Duitstalige Gemeenschap ingeschreven kiezer;

2° voor een politieke partij die bij de laatste verkiezingen geen mandaat behaalde of niet opkwam, heeft één kandidaat van zulke lijst recht op het in 1° bepaalde bedrag. Deze kandidaat dient niet noodzakelijk de eerstgeplaatste op zijn lijst te zijn;

3° voor elke andere kandidaat: 50 000 frank.

§ 4. Wanneer verscheidene kandidaten van een zelfde lijst zich verenigen voor het voeren van hun verkiezingspropaganda, moeten zij vooraf schriftelijk vastleggen welk gedeelte van de uitgaven met hun respectief quotum zal worden verrekend.

§ 5. Wanneer in geval van gelijktijdige verkiezingen een kandidaat op meer dan één lijst staat dan mogen de in de wetten betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven bedoelde maximumbedragen voor de individuele kandidaten niet samengevoegd worden. Alleen het hoogste maximumbedrag wordt in aanmerking genomen.

§ 6. De bedragen bepaald in de §§ 1, 2, 3 en 3bis worden aangepast aan de schommelingen van de produktiekosten van de bij de verkiezingen gebruikte reclametechnieken. De formule daartoe, met als spilindex deze die van kracht is op 1 januari 1994, wordt vastgesteld bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit.

Overgangsbepalingen

§ 5

De kandidaat die, in geval van gelijktijdige verkiezingen tegelijk op verschillende lijsten kandideert, mag het hoogste van de onderscheiden toegestane bedragen uitgeven. Hij mag de onderscheiden bedragen evenwel niet samenvoegen. Hij organiseert zijn uitgaven zoals hij het wenst.

De kandidaat die tegelijk kandidaat is voor meer dan een verkiezing, moet voor elke verkiezing waaraan hij deelneemt, een uitgavenaangifte indienen.

Hij rekent zijn uitgaven aan hetzij op de uitgavenaangifte waar het toegestane bedrag het hoogste is, ofwel geeft hij zijn uitgaven aan en verdeelt hij ze over elk van zijn aangiften naargelang van het toegestane bedrag.

Op elk van die uitgavenaangiften moet hij evenwel een verwijzing naar de andere vermelden, zodat kan worden nagegaan of de toegestane bedragen voor de onderscheiden verkiezingen niet werden samengevoegd.

Overgangsbepaling voor de eerstvolgende toepassing van artikel 2, §§ 2 en 3, van de wet van 4 juli 1989

Dit artikel regelt, in afwijking van het gangbare systeem waarin artikel 2, §§ 2 en 3, voorziet, de eerste toepassing van de wet na de verkiezingen van 24 november 1991 (m.a.w. de verkiezingen van 21 mei 1995).

wet, moeten deze bepalingen bij de eerste verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat die na 24 november 1991 wordt gehouden, als volgt worden gelezen:

1° § 2, 1°: voor elk van de door de politieke partij aan te duiden effectieve kandidaten naar gelang van het aantal mandaten behaald door hun lijst bij de laatste verkiezingen: 500 000 frank vermeerderd met 2 frank per tijdens de vorige verkiezingen voor de federale Kamers ingeschreven kiezer, in de kieskring waar de kandidaat kandideert;

2° § 3, 1°: voor elk van de door de politieke partij aan te duiden effectieve kandidaten naar gelang van het aantal mandaten dat, gelet op artikel 67, § 1, 1° en 2°, van de Grondwet en met toepassing van de artikelen 166 tot 168 van het Kieswetboek, aan hun lijst zou worden toegekend op grond van het bij de Senaatsverkiezingen van 24 november 1991 behaalde aantal stemmen, en voor één bijkomende door de politieke partij aan te duiden kandidaat: 500 000 frank vermeerderd met 1 frank per stem die op geldige wijze is uitgebracht voor, respectievelijk, het Nederlandse of het Franse kiescollege.

(Artikel 16 van de wet van 19 mei 1994 tot wijziging van de wet van 4 juli 1989)

Dit is het logische gevolg van de recente staatshervorming waarbij de kiesomschrijvingen werden hertekend en het aantal te begeven mandaten drastisch werd verminderd.

De overgangsbepaling maakt daarbij, wat de toepassing betreft, een onderscheid tussen de verkiezingen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers en voor de Senaat (zie wettekst).

Voor de Senaatsverkiezingen wordt daarbij verwezen naar het aantal mandaten dat, gelet op artikel 67, § 1, 1° en 2°, van de Grondwet en met toepassing van de artikelen 166 tot 168 van het Kieswetboek, aan iedere lijst zou worden toegekend op grond van het bij de Senaatsverkiezingen van 24 november 1991 behaalde aantal stemmen.

De simulatie ziet er als volgt uit:

	F	N
C.V.P.		7
S.P.		5
V.L.D.		5
V.U.		2
Agalev		2
Vlaams Blok		3
Rossem		1
P.S.	6	
P.S.C.	3	
P.R.L.	4	
Ecolo	2	

Art. 12

Voor de toepassing van artikel 2, § 2, 1°, moet deze bepaling bij de eerste verkiezing van de Vlaamse Raad en de Waalse Gewestraad als volgt worden gelezen :

« 1° voor elk van de eerstgeplaatste kandidaten naar gelang van het aantal mandaten behaald door hun lijst bij de laatste verkiezingen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers en voor één bijkomende, door de politieke partij aan te duiden kandidaat: 500 000 frank vermeerderd met 2 frank per tijdens de vorige verkiezing ingeschreven kiezer in de kieskring waar de kandidaat kandideert.

Ingeval van samenvoeging van kiesarrondissementen tot nieuwe kieskringen sedert de laatste verkiezingen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers, dienen, voor de toepassing van deze bepaling, de aantallen bij die verkiezingen door de onderscheiden lijsten in die kiesarrondissementen

Senaatsverkiezingen Vlaams kiescollege

— Rechtstreeks verkozen senatoren: 25.

— Resultaten per lijst en quotiënten op grond van de resultaten van 24 november 1991:

	C.V.P.	S.P.	V.L.D.	V.U.	Agalev	Vl. Blok	Rossem
1	1 028 699 (1)	730 274 (2)	713 542 (3)	365 173 (6)	314 360 (10)	414 481 (5)	<u>196 052 (16)</u>
2	514 349 (4)	365 137 (7)	356 771 (8)	<u>182 586 (17)</u>	<u>157 180 (21)</u>	207 240 (14)	98 026
3	342 900 (9)	243 425 (12)	237 847 (13)	121 724	104 787	<u>138 160 (25)</u>	
4	257 175 (11)	182 568 (18)	178 385 (19)			103 620	
5	205 740 (15)	<u>146 055 (23)</u>	<u>142 708 (24)</u>				
6	171 450 (20)	121 712	118 924				
7	<u>146 957 (22)</u>						
8	128 587						
Totaal	7	5	5	2	2	3	1

Senaatsverkiezingen Frans kiescollege

— Rechtstreeks verkozen senatoren: 15.

— Resultaten per lijst en quotiënten op grond van de resultaten van 24 november 1991:

	P.S.	P.S.C.	P.R.L.	Ecolo	F.D.F.
1	814 136 (1)	483 961 (3)	496 562 (2)	323 683 (5)	86 026
2	407 068 (4)	241 980 (8)	248 281 (7)	<u>161 841 (12)</u>	
3	271 379 (6)	<u>161 320 (13)</u>	165 521 (10)	107 894	
4	203 534 (9)	120 990	<u>124 140 (15)</u>		
5	162 827 (11)		99 312		
6	<u>135 689 (14)</u>				
7	116 305				
Totaal	6	3	4	2	

Overgangsbepaling voor de eerstvolgende toepassing van artikel 2, § 2, 1°, van de wet van 19 mei 1994

De volgende verkiezingen voor de Vlaamse Raad en de Raad van het Waalse Gewest zijn bijzonder van aard, aangezien de vertegenwoordigers nooit eerder rechtstreeks werden gekozen. Daarom is in overgangsbepalingen voorzien, zodat die verkiezingen op een billijke wijze kunnen plaatsvinden op grond van een evenredige vertegenwoordiging die de werkelijkheid weerspiegelt.

Art. 3

De minister van Binnenlandse Zaken maakt ten laatste de twintigste dag vóór de verkiezingen de overeenkomstig de bepalingen van artikel 2, § 2, 1° en § 3, 1°, berekende maximumbedragen bekend die door de individuele kandidaten mogen worden uitgegeven.

behaalde mandaten en de aantallen aldaar tijdens de vorige verkiezing ingeschreven kiezers eveneens te worden samengevoegd.

Voor de toepassing van deze bepaling in de kieskring Halle-Vilvoorde, dienen, voor het vaststellen van het aantal door de lijsten tijdens de laatste verkiezingen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers in het kiesarrondissement Brussel behaalde mandaten, enkel de mandaten behaald door mandatarissen die, ten tijde van die verkiezingen, hun woonplaats hadden in de huidige kieskring Halle-Vilvoorde, in aanmerking te worden genomen en zijn de « tijdens vorige verkiezing ingeschreven kiezers », dezen die zijn ingeschreven in dezelfde kieskring Halle-Vilvoorde.»

Art. 13

Artikel 2, § 6, wordt toegepast vanaf de tweede verkiezing.

Art. 3

De minister van Binnenlandse Zaken maakt ten laatste zes maanden voor de verkiezingen de overeenkomstig de bepalingen van artikel 2, § 2, 1°, § 3, 1° en § 3bis, 1°, berekende maximumbedragen bekend die door de individuele kandidaten mogen worden uitgegeven.

Overgangsbepaling

Art. 14

Voor de eerste verkiezing van de Vlaamse Raad, de Waalse Gewestraad, de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en de Raad van de Duitstalige Gemeenschap wordt de termijn bedoeld in artikel 3 teruggebracht op twintig dagen.

Art. 4

§ 1. Voor de toepassing van deze wet worden als uitgaven voor verkiezingspropaganda beschouwd, alle uitgaven en financiële verbintenissen voor mondelinge, schriftelijke, auditieve en visuele boodschappen die erop gericht zijn het resultaat van een politieke partij en haar kandidaten gunstig te beïnvloeden en die, naargelang het geval, verricht worden tijdens een periode van drie maanden vóór de verkiezingen georganiseerd met toepassing van artikel 105 van het Kieswetboek of, in het geval van buitengewone verkiezingen, tijdens de periode die aanvangt op de dag van de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* van het koninklijk besluit houdende bijeenroeping van de kiescolleges voor de federale Kamers en eindigt op de dag van de verkiezingen. Indien evenwel, in het geval van buitengewone verkiezingen, de bekendmaking van het bedoelde koninklijk besluit plaatsheeft na de aanvang van de voormelde periode van drie maanden, wordt de inmiddels reeds verstreken termijn meegerekend.

Art. 4

§ 1. Voor de toepassing van deze wet worden als uitgaven voor verkiezingspropaganda beschouwd, alle uitgaven en financiële verbintenissen voor mondelinge, schriftelijke, auditieve en visuele boodschappen die erop gericht zijn het resultaat van een politieke partij en haar kandidaten gunstig te beïnvloeden en die verricht worden tijdens een periode van drie maanden vóór de verkiezingen.

Overgangsbepaling

Art. 14bis

Voor de eerstkomende verkiezingen van de Raden die, overeenkomstig de bepalingen van Titel IX, punt IV, van de Grondwet, plaatsvinden op dezelfde dag als de eerstkomende algemene verkiezingen van de Kamer van volksvertegenwoordigers, worden de in de artikelen 4, § 1, en 5 bedoelde periodes berekend overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 4, § 1, en 5 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, zoals gewijzigd bij de wet van...

Art. 4

§ 1

1. De uitgaven en financiële verbintenissen moeten worden aangerekend wanneer ze betrekking hebben op boodschappen met een electoraal karakter, verspreid tijdens de periode van verkiezingspropaganda. De uitgaven opgesomd in de artikelen 4, § 2, van de wetten van 4 juli 1989 en van de wet van 19 mei 1994 worden niet als uitgaven voor verkiezingspropaganda beschouwd.

2. Met betrekking tot de aanrekening van de uitgaven verricht door een politieke partij, een lijst of een kandidaat voor het gebruik van duurzame goederen (bijvoorbeeld reclameborden, wagens, aanhangwagens...) ten einde verkiezingscampagne te voeren, moet het volgende onderscheid worden gemaakt:

a) de uitgaven zijn verricht vóór de aanvang van de verkiezingsperiode: niet aanrekenbaar op voorwaarde dat door enig rechtsmiddel kan worden bewezen dat die goederen wel degelijk voor het begin van die periode waren aangekocht en dat zij niet met het oog op de verkiezingen waren aangekocht. Bij gebreke van zodanig bewijs moeten die uitgaven worden aangerekend op drie verkiezingen, ongeacht welke, met een minimum van een derde van de uitgave per verkiezing;

b) de uitgaven zijn verricht tijdens de verkiezingsperiode: zij moeten worden aangerekend over drie verkiezingen, ongeacht welke, met een minimum van een derde van de uitgave per verkiezing.

Eigen goederen of goederen die aangekocht zijn voor activiteiten die niets te maken hebben met de verkiezingscampagne, moeten niet worden aangerekend.

Evenzo moeten duurzame goederen waarvan kan worden bewezen dat zij vóór de parlementsverkiezingen van 1991 werden aangekocht, niet als verkiezingsuitgaven worden aangerekend, in zoverre ze inmiddels volledig werden afgeschreven.

3. Met betrekking tot de voorraad oude affiches, oude pamfletten, oude clichés,...: zij mogen tijdens de periode van verkiezingspropaganda opnieuw worden gebruikt zonder te worden aangerekend op het bedrag van de toegestane uitgaven, op voorwaarde dat de partij, de lijst of de kandidaat aan de hand van een factuur of enig ander rechtsmiddel kan bewijzen dat ze bij de vorige verkiezingen zijn gefactureerd.

4. De specifieke campagnevormen (manifestaties, recepties, tuinfeesten,...) dienen in rekening te worden gebracht.

De betalende manifestaties aan reële kostprijs vallen niet onder deze bepaling.

Met betrekking tot de telefooncampagnes, dienen de kosten aan de hand van de facturen van Belgacom te worden bewezen.

Indien er daartoe speciaal afgehuurde telefoonlijnen worden gebruikt, volstaat het de factuur daarvan voor te leggen.

Worden de bestaande lijnen gebruikt, dan zal het bewijs van de kosten die specifiek voor de verkiezingscampagne werden gemaakt, moeten blijken uit het verschil tussen de Belgacom-facturen die betrekking hebben op gesprekken respectievelijk tijdens de verkiezingscampagne en tijdens eenzelfde non-electorale referentieperiode.

De kosten voor de gesprekken moeten dus als verkiezingsuitgaven worden aangerekend.

Het spreekt vanzelf dat telefooncampagnes die door een onderneming of een openbare instelling worden georganiseerd, volstrekt verboden zijn.

Een telefooncampagne gevoerd door een ploeg vrijwilligers of door de kandidaat zelf is echter niet in strijd met de wet.

5. Er wordt door de Controlecommissie aan herinnerd dat de partijen, lijsten en kandidaten geen verkiezingscampagne mogen voeren vanuit ministeriële kabinetten, vanuit instellingen en besturen op federaal niveau of op het niveau van de gewesten, de gemeenschappen, de provincies of de gemeenten, of vanuit openbare instellingen of openbare diensten.

6. Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen regelmatig wederkerende of periodieke festiviteiten en niet-periodieke evenementen.

— *met betrekking tot de periodieke evenementen:*

Festiviteiten die sinds verscheidene jaren rond hetzelfde tijdstip en om dezelfde redenen worden georganiseerd, worden beschouwd als periodieke evenementen: jaarlijks feest van een politiek mandataris, steuntombola voor de gemeente, jaarlijks bal van de plaatselijke afdeling, sport- of culturele manifestaties,...

Die evenementen worden geacht niet met het oog op verkiezingspropaganda te worden georganiseerd. Het is louter toeval dat zij in een verkiezingsperiode plaatsvinden.

Daarom moet in beginsel geen enkele uitgave als verkiezingsuitgave worden aangerekend.

Zo moeten de uitgaven die periodiek worden verricht in het kader van de normale partijwerking op nationaal en/of lokaal niveau en op het niveau van de kandidaten (bijvoorbeeld voor de organisatie van een tombola of een bal, voor de uitgave van tijdschriften, 1 mei, ...) en die in de periode van verkiezingspropaganda vallen, niet als verkiezingsuitgaven worden beschouwd wanneer ze aan twee voorwaarden voldoen:

- a) de uitgaven mogen geen kennelijk electorale bedoeling hebben;
- b) ze moeten een regelmatig en wederkerend karakter hebben. De periodiciteit wordt beoordeeld aan de hand van een referentieperiode van twee jaar voorafgaand aan de campagneperiode.

Die beginselen zijn eveneens van toepassing op de uitgaven die in het kader van hun jaarlijkse programmatie worden verricht door nevenorganisaties waarin de kandidaten een leidende rol spelen.

De uitgaven voor reclame of propaganda die in vergelijking met het gewone verloop van het evenement kennelijk uitzonderlijk zijn, worden bij wijze van uitzondering wel als verkiezingsuitgaven aangerekend.

Er zij nog opgemerkt dat het verbod op het verspreiden van geschenken en gadgets ook in het kader van die periodieke evenementen moeten worden geëerbiedigd [cf. artikel 5].

— *de niet-periodieke evenementen:*

De wet verbiedt de plaatselijke afdelingen, de kandidaten of andere personen niet om bijzondere evenementen te organiseren, zelfs al passen die evenementen duidelijk in een electorale campagne of strekken ze ertoe de actie van een partij of een lijst te steunen.

Er mogen altijd bals of soupers worden georganiseerd. Bij die gelegenheid kan een lijst trouwens bij de militanten financiële steun inzamelen door dranken of maaltijden te verkopen.

Die niet-periodieke evenementen worden echter geacht te worden georganiseerd om verkiezingspropaganda te voeren. Daarom moeten in een dergelijk geval bepaalde uitgaven als verkiezingsuitgaven worden aangerekend.

In dat verband worden als verkiezingsuitgaven beschouwd:

- de uitgaven voor reclame, bijvoorbeeld voor affiches, kranteadvertenties, ...;
- uitnodigingen.

Als verkiezingsuitgaven worden eveneens beschouwd alle andere uitgaven die de inkomsten overschrijden welke tijdens de desbetreffende avond werden gemaakt (met andere woorden, als er een tekort is).

De inkomsten en winsten worden op hun beurt als verkiezingsinkomsten beschouwd en kunnen met name worden opgenomen in de aangifte betreffende de herkomst van de gelden. Er zij echter aan herinnerd dat alleen giften van particulieren zijn toegestaan en dat zij geen belastingvrijstelling meer genieten.

Tot slot zijn reclamefolders, die naar aanleiding van een evenement worden gedrukt en waarvan de ingelaste bladzijden tegen marktprijzen worden gekocht, niet verboden.

Als die folders echter in het kader van periodieke evenementen worden uitgegeven, moet de daaraan verbonden uitgave niet als een verkiezingsuitgave worden aangerekend, tenzij de folder verkiezingspropaganda bevat.

Als die folders echter voor een niet-periodiek evenement worden uitgegeven, moet het daaruit voortvloeiende tekort als verkiezingsuitgave worden aangerekend.

7. Een kandidaat die nooit sociaal dienstbetoon heeft gedaan en tijdens de sperperiode voor de verkiezingen via de pers aankondigt dat hij zitdagen zal houden, moet die aankondiging als verkiezingsuitgave aanrekenen. De zitdagen werden vroeger immers niet gehouden en zijn bijgevolg niet recurrent.

8. Een organisatie die een bladzijde koopt in een dagblad, een reclameruimte huurt of een folder verspreidt om een partij, een lijst of een kandidaat te steunen of er kritiek op uit te oefenen, valt onder toepassing van de wet en wel om twee redenen:

— Als derde doet die organisatie een verkiezingsuitgave voor een partij, een lijst of een kandidaat. Derhalve moet die uitgave worden aangerekend aan die partij, die lijst of die kandidaat.

— Zodoende handelt die organisatie in strijd met het verbod opgelegd door artikel 16bis van de wet van 4 juli 1989 of artikel 11 van de wet van 19 mei 1994.

De publikaties en mededelingen aan de leden die in het kader van de normale en regelmatige activiteiten van de organisatie in de zin van artikel 4, § 2, 2°, van de voormelde wetten plaatsvinden, moeten daarentegen niet als verkiezingsuitgaven worden aangerekend.

9. Ook negatieve propaganda vormt een verkiezingsuitgave. Een kandidaat die aldus een folder tegen een andere kandidaat drukt en verspreidt, moet die folder als uitgave voor verkiezingspropaganda aanrekenen op zijn toegestane bedrag.

10. De Controlecommissie wijst er op dat het gebruik van bestanden voor andere doeleinden dan die waarvoor ze zijn gecreëerd, geregeld is door de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens.

§ 2. Als uitgaven voor verkiezingspropaganda worden niet beschouwd:

1° het verlenen van persoonlijke, niet daartoe bezoldigde diensten evenals het gebruik van een persoonlijk voertuig;

2° de publikatie in een dagblad of periodiek van redactionele artikels op voorwaarde dat die publikatie op dezelfde wijze en volgens dezelfde regels geschiedt als buiten de verkiezingsperiode, zonder betaling, beloning, of belofte van betaling of van beloning en dat het niet gaat om een dagblad of periodiek, speciaal uitgegeven ten behoeve van of met het oog op de verkiezingen en dat de verspreiding en de frequentie van de publikatie dezelfde zijn als buiten de verkiezingsperiode;

3° de uitzending over radio of televisie van programma's met berichten of commentaren, op voorwaarde dat die uitzendingen op dezelfde wijze en volgens dezelfde regels geschieden als buiten de verkiezingsperiode, zonder betaling, beloning, of belofte van betaling of van beloning;

4° de uitzending of reeks van uitzendingen over radio of televisie van verkiezingsprogramma's, op voorwaarde dat vertegenwoordigers van de in artikel 1 bedoelde politieke partijen aan die uitzendingen kunnen deelnemen;

5° de uitzending over radio of televisie van verkiezingsprogramma's, op voorwaarde dat het aantal en de duur ervan worden bepaald op grond van het aantal vertegenwoordigers van de politieke partijen in de wetgevende vergaderingen.

§ 3. Vervangen door artikel 4bis (zie *infra*).

§ 4. De uitgaven en financiële verbintenissen voor goederen, leveringen en diensten die onder toepassing van § 1 vallen, moeten tegen de geldende marktprijzen worden verrekend.

§ 2. Als uitgaven voor verkiezingspropaganda worden niet beschouwd:

1° het verlenen van persoonlijke, niet daartoe bezoldigde diensten evenals het gebruik van een persoonlijk voertuig;

2° de publikatie in een dagblad of periodiek van redactionele artikels op voorwaarde dat die publikatie op dezelfde wijze en volgens dezelfde regels geschiedt als buiten de verkiezingsperiode, zonder betaling, beloning, of belofte van betaling of van beloning en dat het niet gaat om een dagblad of periodiek, speciaal uitgegeven ten behoeve van of met het oog op de verkiezingen en dat de verspreiding en de frequentie van de publikatie dezelfde zijn als buiten de verkiezingsperiode;

3° de uitzending over radio of televisie van programma's met berichten of commentaren, op voorwaarde dat die uitzendingen op dezelfde wijze en volgens dezelfde regels geschieden als buiten de verkiezingsperiode, zonder betaling, beloning, of belofte van betaling of van beloning;

4° de uitzending of reeks van uitzendingen over radio of televisie van verkiezingsprogramma's op voorwaarde dat vertegenwoordigers van de in artikel 1 bedoelde politieke partijen aan die uitzendingen kunnen deelnemen;

5° de uitzending over radio of televisie van verkiezingsprogramma's, op voorwaarde dat het aantal en de duur ervan wordt bepaald op grond van het aantal vertegenwoordigers van de politieke partijen in de wetgevende vergaderingen.

§ 3. Zie *infra*.

§ 4. De uitgaven en financiële verbintenissen voor goederen, leveringen en diensten die onder toepassing van § 1 vallen, moeten tegen de geldende marktprijzen worden verrekend.

Art. 4bis

§ 1. De Controlecommissie wordt belast met de toetsing, ongeacht het gebruikte mediakanaal, van

§ 3. Artikel 4bis van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkie-

§ 2.

1. Onder persoonlijke, niet daartoe bezoldigde diensten worden verstaan, de door vrijwilligers — bijvoorbeeld partijmilitanten — verrichte prestaties inzake verkiezingspropaganda (bijvoorbeeld vrijwilliger die met een wagen met verkiezingsaffiches rondtoert, borden met affiches in zijn tuin plaatst, enz.).

2. De loonlast van de individuele medewerkers van de parlementsleden dient niet in rekening te worden gebracht.

3. Persoonlijke (dat wil zeggen door particulieren geleverde), niet-betaalde prestaties, alsmede het gebruik van een eigen wagen worden niet als verkiezingspropaganda beschouwd.

§ 4.

De verkiezingsuitgaven moeten tegen de geldende marktprijs worden geboekt en verrekend met het bedrag van de toegestane uitgaven, dat wil zeggen tegen een redelijke prijs, berekend naar gelang van de specifieke omstandigheden van de levering.

Wanneer de prijs die werkelijk door de kandidaat wordt betaald, lager ligt dan de gewone prijs, moeten de kosten van (bijvoorbeeld) de pamfletten worden geboekt tegen de normale prijs en niet tegen de werkelijk betaalde prijs.

De verwijzing naar de marktprijs in artikel 4 heeft net tot doel te voorkomen dat kandidaten door verdoken sponsoring meer kunnen uitgeven dan in normale omstandigheden.

De verwijzing naar de marktprijs sluit echter niet uit dat op commerciële basis kortingen kunnen worden gegeven wegens de omvang van de bestelling.

Artikel 16*bis* van de wet van 4 juli 1989 en artikel 11 van de wet van 19 mei 1994 verbieden de kandidaten giften van ondernemingen te aanvaarden. Die verboden giften kunnen niet alleen bestaan uit geldmiddelen of andere goederen, maar ook uit het verlenen van kosteloze diensten of het verlenen van diensten aan een prijs die kennelijk lager ligt dan de marktprijs.

De geldende marktprijs geldt eveneens voor publikaties in zuilgebonden periodieken, in zover ze uiteraard niet onder artikel 4, § 2, 2°, ressorteren.

alle voor het publiek bestemde mededelingen en voorlichtingscampagnes van de federale Regering of een of meer van haar leden, van de Gemeenschaps- en Gewestregeringen of een of meer van hun leden, van de colleges bedoeld in artikel 60 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen of een of meer van hun leden, van een of meer gewestelijke staatssecretarissen bedoeld in artikel 41 van dezelfde bijzondere wet, van de voorzitters van de federale Kamers, van de voorzitters van de Gemeenschaps- of Gewestraden en van de voorzitters van de verenigde vergadering en van de taalgroepen bedoeld in artikel 60 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen, waartoe deze niet op grond van een wettelijke of bestuursrechtelijke bepaling verplicht zijn en die direct of indirect met overheidsgeld worden gefinancierd.

§ 2 De federale Regering of een of meer van haar leden, de Gemeenschaps- of Gewestregeringen of een of meer van hun leden, de colleges bedoeld in artikel 60 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen of een of meer van hun leden, een of meer gewestelijke staatssecretarissen bedoeld in artikel 41 van dezelfde wet, de voorzitters van de federale Kamers, de voorzitters van de Gemeenschaps- of Gewestraden en de voorzitters van de verenigde vergadering en van de taalgroepen bedoeld in artikel 60 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen die een mededeling of een voorlichtingscampagne als bedoeld in § 1 wensen te verspreiden dan wel te voeren, moeten vooraf een synthesesnota bij de Controlecommissie indienen.

In die nota worden de inhoud, de redenen, de gebruikte middelen, de totale kostprijs en de voor de mededeling of de voorlichtingscampagne geraadpleegde firma's vermeld.

Uiterlijk vijftien dagen na de indiening van de synthesesnota brengt de Controlecommissie een niet bindend advies uit.

Het advies is ongunstig als de mededeling of de campagne er geheel of ten dele toe strekt het persoonlijke imago van een of meer leden van de in § 1 bedoelde instellingen of het imago van een politieke partij te verbeteren.

Spreekt de Commissie zich niet uit binnen de voorgeschreven termijn van vijftien dagen, dan wordt zij geacht een gunstig advies te hebben uitgebracht.

§ 3. Binnen vijftien dagen na het verschijnen of het verspreiden van de mededeling of de voorlichtingscampagne neemt de Controlecommissie, op verzoek van een derde van de leden van elke taalgroep, het dossier waarover zij een ongunstig advies heeft uitgebracht, in behandeling.

zingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen is van toepassing voor de uitgaven voor verkiezingspropaganda voor de verkiezing van de in artikel 1, 1°, bedoelde raden.

(25)

- 1694/6 - 94/95
1332-3 (1994-1995)

De Controlemcommissie is eveneens en volgens dezelfde procedure gevat als de inhoud van de mededeling of van de voorlichtingscampagne werd gewijzigd ten opzichte van wat in de synthesesnota was vermeld.

§ 4. Als de mededeling of de voorlichtingscampagne ertoe strekt het persoonlijke imago te verbeteren van een of meer leden van de federale Regering, van een of meer leden van de Gemeenschaps- of Gewestregeringen, van een of meer leden van de colleges bedoeld in artikel 60 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen, van een of meer gewestelijke staatssecretarissen bedoeld in artikel 41 van dezelfde bijzondere wet, van de voorzitters van de federale Kamers, van de voorzitters van de Gemeenschaps- of Gewestraden of van de voorzitters van de verenigde vergadering en van de taalgroepen bedoeld in artikel 60 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen of het imago van een politieke partij, rekent de Commissie de kosten van de mededeling of campagne aan op de uitgaven van de betrokkenen voor de eerstvolgende verkiezingen waaraan zij deelnemen.

Ingeval het in dit artikel bedoelde advies van de Controlemcommissie niet is gevraagd, wordt de kostprijs van de mededeling of van de campagne van rechtswege aangerekend op de uitgaven van de betrokkenen voor de eerstvolgende verkiezingen waaraan zij deelnemen. Daartoe neemt de Controlemcommissie de zaak ambtshalve in behandeling.

De Commissie moet uiterlijk een maand nadat de zaak bij haar aanhangig is gemaakt, een met redenen omklede beslissing nemen, met inachtneming van de rechten van de verdediging.

De Controlemcommissie beslist bij gewone meerderheid van stemmen in elke taalgroep.

De beslissing wordt binnen zeven dagen ter kennis gebracht van de betrokkenen.

Ze wordt in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt.

Art. 5

§ 1. Gedurende de termijn bepaald bij artikel 4, § 1, mogen de politieke partijen en de kandidaten, evenals derden die propaganda wensen te maken voor politieke partijen of kandidaten:

1° gebruik maken van maximum zeshonderd reclameborden of affiches groter dan 4 m². Deze borden of affiches mogen niet meer in twee of meer delen worden gesplitst;

Ook wanneer verschillende verkiezingen op een zelfde dag plaatsvinden geldt een maximum van zeshonderd reclameborden of affiches groter dan 4 m².

Art. 5

§ 1. Tijdens de drie maanden die aan de datum van de verkiezingen voorafgaan, mogen de politieke partijen en de kandidaten, evenals derden die propaganda wensen te maken voor politieke partijen of kandidaten:

1° gebruik maken van maximum zeshonderd reclameborden of affiches groter dan 4 m². Deze borden of affiches mogen niet in twee of meer delen worden gesplitst;

Ook wanneer verschillende verkiezingen op een zelfde dag plaatsvinden geldt een maximum van zeshonderd reclameborden of affiches groter dan 4 m².

Art. 5

§ 1, 1°

Reclameborden of affiches groter dan 4 m²

a) Deze bepaling betekent dat per politieke partij en haar individuele kandidaten, samen maximaal 600 reclameborden of affiches groter dan 4 m² mogen worden gebruikt.

Op te merken valt:

— Rijdende reclameborden groter dan 4 m² worden meegerekend in het toegelaten quotum. Indien een reclamewagen één affiche langs elke kant van het bord heeft, dienen twee affiches in aanmerking te worden genomen.

— « Geschilderde » affiches groter dan 4 m² vallen ook onder de toepassing van artikel 5, § 1.

b) Er wordt voorgesteld dat de politieke partijen zelf de controle uitoefenen op de naleving van deze artikelen door de huur van de reclameborden voor de partij en de kandidaten intern te centraliseren. Het bewijs van de naleving van artikel 5, § 1, zal trouwens blijken uit de facturen die de partijen en de kandidaten moeten voorleggen.

- 1694/6 - 94/95
1332-3 (1994-1995)

(28)

2º geen geschenken of gadgets verspreiden.

2º geen geschenken of gadgets verspreiden.

§ 1, 2°

Geschenken en gadgets

— Als gadgets dienen te worden beschouwd: ballons, balpennen, kaartspelen, agenda's, plastic zakken, natuurprodukten (onder meer appels, bloemen, ...), ... Het verspreiden ervan is strikt verboden.

— Drukwerk (op papier) met een politieke boodschap, illustrerend of opiniërend ten aanzien van de verkiezingen en de kandidaten voor die verkiezingen, is geen gadget of geschenk. Dergelijk drukwerk mag worden verspreid; de kosten ervan moeten gewoon worden aangerekend op het bedrag van de toegestane uitgaven.

De wet hanteert dus het criterium dat drukwerk geen gadget is, in tegenstelling tot de giften in natura. De opsomming van de gadgets die hierboven wordt gegeven, is natuurlijk niet limitatief.

Een cassette of een CD met muziekopnames, of een diskette, waarop de naam van een kandidaat is vermeld, is een gadget die niet mag worden verspreid. Wanneer op de cassette, de CD of de diskette uitsluitend een onuitwisselbare politieke boodschap staat, gaat het evenwel niet om een gadget.

— De wet verbiedt niet dat gadgets worden verkocht, voor zover daarbij de wet betreffende de handelspraktijken wordt nageleefd en de verkoop tegen marktprijzen geschiedt.

Wanneer een onderneming een gadget boven de marktprijs aankoopt, wordt zulks beschouwd als een gift aan de kandidaat en kunnen onderneming en kandidaat zwaar worden gestraft.

— De term « verspreiden » heeft ook betrekking op het al dan niet op naam verzenden van gadgets, wat eveneens verboden is.

— Zelfs indien aan de hand van een factuur kan worden bewezen dat de gadgets zijn aangekocht vóór de aanvang van de periode van verkiezingspropaganda, blijft het verbod op de verspreiding van gadgets gelden wanneer die gadgets tijdens de campagneperiode worden verspreid.

— Giften in natura, bijvoorbeeld het aanbieden van een drankje en/of hapje op een privé-bijeenkomst (dus bij activiteiten met een strikt besloten karakter), zijn niet aanrekenbaar. Wanneer de partij, de lijst of de kandidaat echter dergelijke uitgaven te haren of te zijnen laste neemt, moeten deze hem of haar als verkiezingsuitgaven worden aangerekend.

Tenslotte zij gewezen op:

1. De door de minister van Binnenlandse Zaken gegeven omschrijving van het begrip « gadget » tijdens de bespreking in de Senaatscommissie van de wet van 7 juli 1994 m.b.t. de verkiezingsuitgaven voor de lokale verkiezingen.

« De minister is van oordeel dat er sprake is van een gadget als men te maken heeft met een voorwerp waarvan degene die het uitdeelt, hoopt dat degene die het ontvangt het later zal aanwenden voor het normale gebruik waarvoor het is bestemd en bij die gelegenheid telkens opnieuw de boodschap zal zien die op het voorwerp is aangebracht. »

Als een kandidaat daarentegen een kaartje verspreidt van hetzelfde formaat als een kalendertje, maar met zijn foto en de dagen en uren van zijn spreken, dan gaat het duidelijk om een politieke boodschap » (Gedr. St. Senaat, nr. 1092/2, 1993-1994, blz. 12).

2. De artikelen 184 en 185 van het Kieswetboek

Artikel 184 van het Kieswetboek

« Met geldboete van 26 frank tot 200 frank wordt gestraft hij die aan kiezers, onder voorwendsel van reis- of verblijfsvergoeding, een som geld of enige waarde geeft, aanbiedt of belooft. »

Dezelfde straf wordt ook toegepast op hem die ter gelegenheid van een verkiezing aan kiezers eetwaren of drank geeft, aanbiedt of belooft. »

Dezelfde straf wordt ook toegepast op de kiezer die een gift, aanbod of belofte aanneemt. »

Herbergiers, drankslijters of andere handelaars zijn niet ontvankelijk om in rechte betaling te vorderen van verbruikskosten die ter gelegenheid van de verkiezing gemaakt zijn. »

Artikel 185 van het Kieswetboek

« Als dader van de wanbedrijven, in de vier vorige artikelen omschreven, wordt gestraft hij die geld geeft om ze te plegen, wetend waarvoor het moet dienen, of opdracht geeft om in zijn naam het aanbod, de belofte of de bedreiging te doen. »

§ 2. Voor dezelfde periode bepaalt de Koning, bij een in Ministerraad overlegd besluit, de algemene regels inzake de modaliteiten betreffende het aanbrengen van verkiezingsaffiches en het organiseren van gemotoriseerde optochten.

Art. 6

Bij het aanvragen van een lijstnummer leggen de politieke partijen een schriftelijke verklaring neer houdende de verplichting tot aangifte van hun verkiezingsuitgaven. Zij verbinden er zich bovendien toe de herkomst van de geldmiddelen aan te geven en daarbij de identiteit van de privé-personen die een gift hebben gedaan, vertrouwelijk te houden.

De schriftelijke verklaring, de aangifte van de uitgaven en de verklaring betreffende de herkomst van de geldmiddelen worden gesteld op daartoe bestemde formulieren en worden door de aanvragers ondertekend.

Deze formulieren worden door de minister van Binnenlandse Zaken ter beschikking gesteld.

Art. 7 tot 11

Deze artikelen bevatten een wijziging van het Kieswetboek.

Art. 94ter

§ 1. *De voorzitters van de in artikel 94 bedoelde hoofdbureaus van de kieskring en de voorzitters van de in artikel 94bis bedoelde collegehoofdbureaus maken, ieder wat hem betreft, een verslag op van de uitgaven die de kandidaten en de politieke partijen voor verkiezingspropaganda hebben gedaan.*

§ 2. Voor dezelfde periode bepaalt de Koning, bij een in Ministerraad overlegd besluit, de algemene regels betreffende het aanbrengen van verkiezingsaffiches en het organiseren van gemotoriseerde optochten.

Art. 6

Bij het aanvragen van een lijstnummer leggen de politieke partijen een schriftelijke verklaring neer houdende de verplichting tot aangifte van hun verkiezingsuitgaven. Zij verbinden zich er bovendien toe de herkomst van de geldmiddelen aan te geven en daarbij de identiteit van de privé-personen die een gift hebben gedaan, vertrouwelijk te houden.

De schriftelijke verklaring, de aangifte van de uitgaven en de verklaring betreffende de herkomst van de geldmiddelen worden gesteld op daartoe bestemde formulieren en worden door de aanvragers ondertekend.

Deze formulieren worden door de minister van Binnenlandse Zaken ter beschikking gesteld.

Art. 7

De artikelen 94ter, 107, achtste lid, 116, § 6, 119ter en 125, vierde lid, van het Kieswetboek zijn van overeenkomstige toepassing op de verkiezing van de Vlaamse Raad, de Raad van het Waalse Gewest, de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en de Raad van de Duitstalige Gemeenschap.

Opmerkingen m.b.t. het verkiezingsdrukwerk (voorheen art. 5, § 2, van de wet van 4 juli 1989, inmiddels opgeheven)

1. Met betrekking tot de portvrijdom stelt de Controlecommissie voor dat de betrokken Parlementsleden hiervan in het kader van hun dienstbetoon geen gebruik zouden maken om hun verkiezingscampagne te voeren.

2. Ingeval verkiezingspropaganda onder gesloten omslag door dragers aan de geadresseerden wordt bezorgd, dient alleen de prijs van het drukwerk en eventueel de vergoeding van de persoon die de brieven heeft rondgedragen, te worden aangerekend.

3. Met betrekking tot de gezamenlijke mailings kan worden verwezen naar de commentaar bij artikel 2 (cf. punt 2, a).

4. Het verzenden van gesloten en op naam geadresseerde brieven mag in principe niet als verkiezingsuitgave worden gecontroleerd, want een en ander wordt beschermd door het briefgeheim en het recht op inachtneming van de persoonlijke levenssfeer.

Er moet evenwel worden op gewezen dat wanneer die brieven eenmaal in ontvangst zijn genomen, zij niet meer aan de verzender maar aan de geadresseerde toebehoren. Deze laatste kan de brief dus openbaar maken indien hij zulks wenst.

De uitoefening van de controle wordt dus door het briefgeheim weliswaar gehinderd maar niet definitief onmogelijk gemaakt.

De kandidaten moeten er dus voor zorgen dat zij de gesloten en op naam geadresseerde brieven van hun campagne in de aangifte van hun verkiezingsuitgaven opnemen.

§ 2

De Controlecommissie drukt de wens uit dat er niet wordt geafficheerd op goederen die tot het publieke domein behoren of eigendom zijn van intercommunales (al dan niet met hun goedkeuring). De bedoeling is « wildplakken » te verhinderen.

Met betrekking tot het overplakken of vernietigen van verkiezingsaffiches, stelt de Controlecommissie dat de kosten voor herstelling of het aanbrengen van nieuwe affiches niet in rekening moeten worden gebracht.

Art. 6

De Controlecommissie stelt voor dat de politieke partijen (nationaal secretariaat) hun aangiften van de verkiezingsuitgaven en van de herkomst van de geldmiddelen zouden indienen:

1. voor de partijen die deelnemen aan de verkiezingen van de federale Kamers, bij de voorzitter van het hoofdbureau van de kieskring voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers, in wiens rechtsgebied de hoofdzetel van de partij gevestigd is;

2. voor de partijen die uitsluitend deelnemen aan de rechtstreekse verkiezingen van de Raden, bij de voorzitter van het hoofdbureau:

- van de kieskring Mechelen-Turnhout voor de verkiezing van de Vlaamse Raad;
- van de kieskring Namur voor de verkiezing van de Waalse Gewestraad;
- van de kieskring Brussel voor de verkiezing van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad;
- van de kieskring Eupen voor de verkiezing van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap.

Art. 7 tot 11

1. Met betrekking tot de aangiften van de verkiezingsuitgaven van de politieke partijen (nationaal secretariaat), wordt verwezen naar de commentaar bij artikel 6.

2. De voorzitters van de hoofdbureaus hebben het recht om bij het opmaken van hun verslag facturen op te vragen in verband met de gedane verkiezingsuitgaven.

Bij het opmaken van hun verslag kunnen de voorzitters alle inlichtingen en nadere aanvullingen opvragen die daartoe noodzakelijk zijn.

*§ 2. De verslagen moeten binnen zestig dagen na de datum van de verkiezingen in vier exemplaren opge-
maakt worden. Twee exemplaren worden door de
voorzitter van het hoofdbureau bewaard en twee
exemplaren worden bij de voorzitters van de Contro-
lecommissie neergelegd. Het verslag wordt opgesteld
op daartoe bestemde formulieren die door de minis-
ter van Binnenlandse Zaken ter beschikking worden
gesteld.*

*Een exemplaar van het verslag wordt vanaf de
zestigste dag na de verkiezingen ter griffie van de
rechtbank van eerste aanleg of van het vrederecht
gedurende vijftien dagen ter inzage gelegd van alle
kiesgerechtigden van de betrokken kieskring, op
vertoon van hun oproepingsbrief voor de verkiezin-
gen.*

*De verslagen en de opmerkingen van de kandida-
ten en kiesgerechtigden worden vervolgens door de
voorzitters aan de Controlecommissie toegezonden.*

Art. 107, 8e lid

*Deze oproepingsbrieven vermelden de dag waarop
en het lokaal waarin de kiezer moet stemmen, de te
verrichten benoemingen, de uren van opening en
sluiting van het stembureau; zij herinneren aan
hetgeen bij de artikelen 94ter, § 1, eerste lid, en § 2,
tweede lid, en 130, eerste lid, 3°, wordt bepaald. De
oproepingsbrieven, overeenkomstig het model dat
bij koninklijk besluit te bepalen is, vermelden de
naam, de voornamen, het geslacht en de hoofdver-
blijfplaats van de kiezer en, in voorkomend geval, de
naam van zijn echtgeno(o)t(e), alsook het nummer
waaronder hij op de kiezerslijst staat.*

Art. 116, § 6

*In hun akte van bewilliging verbinden zowel de
kandidaat-titularissen als de kandidaat-opvolgers
zich ertoe, de wetsbepalingen inzake beperking en
controle van de verkiezingsuitgaven in acht te nemen
en hun verkiezingsuitgaven binnen dertig dagen na
de verkiezingen aan te geven. Zij verbinden er zich
bovendien toe de herkomst van de geldmiddelen aan
te geven en daarbij de identiteit van de privé-
personen die een gift hebben gedaan, vertrouwelijk
te houden.*

*De tekst van die verklaringen en de aangiftefor-
mulieren worden door de minister van Binnenlandse
Zaken vastgesteld en in het Belgisch Staatsblad
bekendgemaakt.*

Art. 119ter

*Het Hoofdbureau van de kieskring of college-
hoofdbureau wijst de kandidaten af die de in artikel
116, § 6, bedoelde verklaring niet bij hun verklaring
van bewilliging hebben gevoegd.*

Art. 125, 4e lid

Beslissingen van het hoofdbureau die geen betrekking hebben op de verkiesbaarheid van kandidaten, zijn niet vatbaar voor beroep, met uitzondering van de beslissingen genomen op grond van artikel 119ter.

Art. 12

§ 1. Na onderzoek van de verslagen en van de ingediende opmerkingen, doet de Controlegcommissie op tegenspraak en ten laatste negentig dagen na de ontvangst van alle verslagen uitspraak over de juistheid en volledigheid van elk verslag.

§ 2. Het eindverslag van de Controlegcommissie vermeldt:

1° per politieke partij het totaalbedrag van de verkiezingsuitgaven ten voordele van deze partij en, per kiesomschrijving, het totaalbedrag van de verkiezingsuitgaven ten voordele van elke lijst, het totaal van de uitgaven van alle kandidaten van deze lijst en van elke verkozene afzonderlijk;

2° elke overtreding van de bepalingen van de artikelen 2 en 5.

§ 3. De voorzitters van de Kamer van volksvertegenwoordigers en van de Senaat sturen het eindverslag van de Controlegcommissie onverwijld naar de diensten van het *Belgisch Staatsblad*, die het binnen dertig dagen na ontvangst in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* publiceren.

Art. 13

Bij overtreding van de in artikel 5, § 1, 1°, vermelde verbodsbepaling, en bij overschrijding van het in artikel 2, § 1, vermelde toegestane maximumbedrag, verbeurt de betrokken politieke partij gedurende de daaropvolgende periode die de Controlegcommissie bepaalt en die ten minste één en ten hoogste vier maanden duurt, het recht op de in artikel 15 bepaalde dotatie.

Art. 14

§ 1. Met de straffen gesteld in artikel 181 van het Kieswetboek wordt gestraft:

1° een ieder die uitgaven doet of verbintenissen aangaat voor kiespropaganda zonder daarvan aan de voorzitter van het betrokken hoofdbureau mededeling te doen;

2° een ieder die voor kiespropaganda wetens en willens uitgaven doet of verbintenissen aangaat die

Art. 8

§ 1. Na onderzoek van de verslagen en van de ingediende opmerkingen, doet de Controlegcommissie op tegenspraak en ten laatste negentig dagen na de ontvangst van alle verslagen uitspraak over de juistheid en volledigheid van elk verslag.

§ 2. Het eindverslag van de Controlegcommissie vermeldt:

1° per politieke partij het totaalbedrag van de verkiezingsuitgaven ten voordele van deze partij en, per kieskring, het totaalbedrag van de verkiezingsuitgaven ten voordele van elke lijst, het totaal van de uitgaven van alle kandidaten van deze lijst en van elke verkozene afzonderlijk;

2° elke overtreding van de bepalingen van de artikelen 2 en 5.

§ 3. De voorzitters van de Kamer van volksvertegenwoordigers en van de Senaat sturen het eindverslag van de Controlegcommissie onverwijld naar de diensten van het *Belgisch Staatsblad*, die het binnen dertig dagen na ontvangst in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* publiceren.

Art. 9

Bij overtreding van de in artikel 5, § 1, 1°, vermelde verbodsbepaling, en bij overschrijding van het in artikel 2, § 1, vermelde toegestane maximumbedrag, verbeurt de betrokken politieke partij gedurende de daaropvolgende periode die de Controlegcommissie bepaalt en die ten minste één en ten hoogste vier maanden duurt het recht op de in artikel 15 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen bepaalde dotatie.

Art. 10

§ 1. Met de straffen gesteld in artikel 181 van het Kieswetboek wordt gestraft:

1° een ieder die uitgaven doet of verbintenissen aangaat voor verkiezingspropaganda zonder daarvan aan de voorzitter van het betrokken hoofdbureau mededeling te doen;

2° een ieder die voor verkiezingspropaganda wetens en willens uitgaven doet of verbintenissen

(35)

- 1094/6 - 94/95
1332-3 (1994-1995)

de maximumbedragen overschrijden waarin is voorzien bij artikel 2, §§ 2 en 3;

3° een ieder die geen aangifte doet van zijn verkiezingsuitgaven binnen de termijn bepaald in artikel 116, § 6, van het Kieswetboek;

4° een ieder die de bepalingen van artikel 5 niet naleeft.

§ 2. Elke overtreding omschreven in § 1 kan worden vervolgd, hetzij op initiatief van de procureur des Konings, hetzij op grond van een klacht ingediend door de Controlecommissie of door een persoon die van enig belang doet blijken.

§ 3. De termijn voor de uitoefening van het initiatiefrecht van de procureur des Konings en voor de indiening van klachten met betrekking tot de in § 1 omschreven overtredingen, verstrijkt de tweehonderdste dag na de verkiezingen.

Van de niet door de Controlecommissie ingediende klachten zendt de procureur des Konings, binnen acht dagen na ontvangst ervan, een afschrift aan de Controlecommissie. Binnen dezelfde termijn geeft de procureur des Konings de Controlecommissie kennis van zijn beslissing vervolging in te stellen met betrekking tot de in § 1 bedoelde feiten.

Binnen de dertig dagen na ontvangst van het afschrift van de ingediende klachten of de beslissing tot vervolging brengt de Controlecommissie aan de procureur des Konings een met redenen omkleed advies uit over de klachten en vervolgingen waarvan ze, overeenkomstig het vorige lid, door de procureur des Konings in kennis is gesteld.

De adviestermijn schorst de vervolgingen.

§ 4. Een ieder die een klacht heeft ingediend of een vordering heeft ingesteld die ongegrond blijken en waarvan vaststaat dat ze zijn ingediend of ingesteld met het oogmerk om te schaden, wordt gestraft met een geldboete van 50 frank tot 500 frank.

HOOFDSTUK III

Financiering van de politieke partijen

Art. 15

Per politieke partij, die in beide Kamers door ten minste één rechtstreeks verkozen parlements lid vertegenwoordigd is, verleent de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat, ieder wat hem betreft, een dotatie aan de in artikel 22 bepaalde instelling. Deze dotatie wordt vastgesteld en uitgekeerd overeenkomstig de hiernavolgende artikelen.

Art. 15bis

Om aanspraak te kunnen maken op de dotatie waarin is voorzien bij artikel 15, moet elke partij,

aangaat die de maximumbedragen overschrijden waarin is voorzien bij artikel 2, §§ 2, 3 en 3bis;

3° een ieder die geen aangifte doet van zijn verkiezingsuitgaven binnen de termijn bepaald in artikel 116, § 6, van het Kieswetboek;

4° een ieder die de bepalingen van artikel 5 niet naleeft.

§ 2. Elke overtreding omschreven in § 1 kan worden vervolgd, hetzij op initiatief van de procureur des Konings, hetzij op grond van een klacht ingediend door de Controlecommissie of door een persoon die van enig belang doet blijken.

§ 3. De termijn voor de uitoefening van het initiatiefrecht van de procureur des Konings en voor de indiening van klachten met betrekking tot de in § 1 omschreven overtredingen, verstrijkt de tweehonderdste dag na de verkiezingen.

Van de niet door de Controlecommissie ingediende klachten zendt de procureur des Konings, binnen acht dagen na ontvangst ervan, een afschrift aan de Controlecommissie. Binnen dezelfde termijn geeft de procureur des Konings de Controlecommissie kennis van zijn beslissing vervolging in te stellen met betrekking tot de in § 1 bedoelde feiten.

Binnen dertig dagen na ontvangst van het afschrift van de ingediende klachten of de beslissing tot vervolging brengt de Controlecommissie aan de procureur des Konings een met redenen omkleed advies uit over de klachten en vervolgingen waarvan ze, overeenkomstig het vorig lid, door de procureur des Konings in kennis is gesteld.

De adviestermijn schorst de vervolgingen.

§ 4. Een ieder die een klacht heeft ingediend of een vordering heeft ingesteld die ongegrond blijken en waarvan vaststaat dat ze zijn ingediend of ingesteld met het oogmerk om te schaden, wordt gestraft met een geldboete van 50 frank tot 500 frank.

tegen uiterlijk 31 december 1995, in haar statuten of in haar programma een bepaling opnemen waarbij zij zich ertoe verbindt om in haar politieke actie ten minste de rechten en vrijheden, zoals gewaarborgd door het bij de wet van 13 mei 1955 bekrachtigde Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van 4 november 1950 en door de in België van kracht zijnde aanvullende protocollen bij dit Verdrag, in acht te nemen en door haar diverse geledingen en verkozen mandatarissen te doen in acht nemen.

Art. 16

De totale jaarlijkse dotatie is voor elke politieke partij, die aan de voorwaarden van de artikelen 15 en 15bis voldoet, samengesteld uit de volgende bedragen:

1° een forfaitair bedrag van vijf miljoen frank;

2° een aanvullend bedrag van vijftig frank per geldig uitgebrachte stem, ongeacht of het een lijststem dat wel een naamstem is, op de door de politieke partij erkende kandidatenlijsten bij de laatste wetgevende verkiezingen tot de gehele vernieuwing van de Kamer van volksvertegenwoordigers en van de Senaat.

Iedere partij kan afstand doen van het voordeel van de haar op grond van het eerste lid verleende dotatie.

Art. 16bis

Alleen natuurlijke personen kunnen giften doen aan politieke partijen, lijsten, kandidaten en politieke mandatarissen. Kandidaten en politieke mandatarissen kunnen evenwel ook giften ontvangen van de politieke partij of de lijst waarvoor zij kandideren of waarvoor zij een mandaat bekleden. Onverminderd de voorgaande bepalingen zijn giften vanwege natuurlijke personen die feitelijk optreden als tussenpersonen van rechtspersonen of feitelijke verenigingen verboden.

De prestaties die rechtspersonen of feitelijke verenigingen kosteloos of onder de reële prijs verlenen, worden, net als het ter beschikking stellen van kredietlijnen die niet moeten worden terugbetaald, met giften gelijkgesteld. Prestaties die door een politieke partij of een kandidaat klaarblijkelijk boven de marktprijs zijn aangerekend, worden eveneens als giften van rechtspersonen of feitelijke verenigingen aangemerkt.

De politieke partij die in strijd met deze bepalingen een gift aanvaardt, verliest, ten belope van het dubbel van het bedrag van de gift, haar recht op de dotatie die krachtens hoofdstuk III van deze wet aan de in

Art. 11

Alleen natuurlijke personen kunnen giften doen aan politieke partijen, lijsten, kandidaten en politieke mandatarissen. Kandidaten en politieke mandatarissen kunnen evenwel ook giften ontvangen van de politieke partij of de lijst waarvoor zij kandideren of waarvoor zij een mandaat bekleden. Onverminderd de voorgaande bepalingen zijn giften vanwege natuurlijke personen die feitelijk optreden als tussenpersonen van rechtspersonen of feitelijke verenigingen verboden.

De prestaties die rechtspersonen of feitelijke verenigingen kosteloos of onder de reële prijs verlenen, worden, net als het ter beschikking stellen van kredietlijnen die niet moeten worden terugbetaald, met giften gelijkgesteld. Prestaties die door een politieke partij of een kandidaat klaarblijkelijk boven de marktprijs zijn aangerekend, worden eveneens als giften van rechtspersonen of feitelijke verenigingen aangemerkt.

De politieke partij die in strijd met deze bepalingen een gift aanvaardt, verliest ten belope van het dubbel van het bedrag van de gift haar recht op de dotatie, die krachtens hoofdstuk III van de wet van 4 juli 1989

Art. 16bis van de wet van 4 juli 1989 en art. 11 van de wet van 19 mei 1994

Deze artikelen die alle giften van ondernemingen aan partijen, kandidaten en politieke mandatarissen verbieden, beogen in feite alle schenkers die de vorm van een rechtspersoon, het weze handelsvennootschappen of vzw's, of zelfs de vorm van een feitelijke vereniging hebben aangenomen. In werkelijkheid wil het begrip « onderneming » alle andere schenkers dan particulieren uitschakelen.

Deze artikelen voeren een uitzondering in ten behoeve van de politieke partijen zelf, die verder giften mogen blijven doen aan hun kandidaten.

Met deze giften kunnen individuele verkiezingscampagnes van kandidaten worden ondersteund, zonder aanrekening evenwel op het quotum van de politieke partij.

Het spreekt vanzelf dat het begrip politieke partij ook de federaties en de plaatselijke afdelingen (ongeacht hun rechtsvorm) waarop de partijstructuur rust, insluit.

Die uitbreiding is echter niet onbeperkt. Zo zijn onder meer de met de ziekenfondsen, vakbonden of verenigingen van werkgevers verbonden verenigingen uitgesloten.

artikel 22 bepaalde instelling zou worden toegekend tijdens de maanden volgend op de vaststelling van deze niet-naleving door de Controlecommissie.

Hij die in strijd met deze bepaling een gift doet aan een politieke partij, een van haar componenten — ongeacht zijn rechtsvorm — een lijst, een kandidaat of een politiek mandataris of hij die als kandidaat of als politiek mandataris een gift aanvaardt, wordt gestraft met een geldboete van 26 frank tot 100 000 frank. Hij die, zonder kandidaat of politiek mandataris te zijn, een dergelijke gift aanvaardt in naam of voor rekening van een politieke partij, een lijst, een kandidaat of een politiek mandataris, wordt met dezelfde sanctie gestraft.

Het Eerste Boek van het Strafwetboek, met inbegrip van hoofdstuk VII en artikel 85, is van toepassing op deze misdrijven.

Het vonnis kan op bevel van de rechtbank geheel of bij uittreksel opgenomen worden in de dag- en weekbladen die zij heeft aangeduid.

Art. 17

De erkenning van de kandidatenlijsten geschiedt door het vermelden van het beschermd letterwoord of van het gemeenschappelijk volgnummer overeenkomstig de bepalingen van artikel 115*bis* van het Kieswetboek.

Art. 18

Het in artikel 16, 1°, bepaalde bedrag wordt aangepast aan de schommelingen van het indexcijfer der consumptieprijzen. Het indexcijfer van januari 1993 wordt als basis genomen.

Art. 19

De kredieten worden voor de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat, ieder wat hem betreft, uitgetrokken op de begroting der Dotatiën.

Het in artikel 16, 1°, bepaalde bedrag wordt gelijk verdeeld over de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat.

Art. 20

De in de artikelen 15, 16, 18 en 19 bepaalde dotatie wordt per maand berekend en uitgekeerd.

betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, aan de in artikel 22 van dezelfde wet bepaalde instelling zou worden toegekend tijdens de maanden volgend op de vaststelling van deze niet-naleving door de Controlecommissie.

Hij die in strijd met deze bepaling een gift doet aan een politieke partij, een van haar componenten — ongeacht zijn rechtsvorm — een lijst, een kandidaat of een politieke mandataris of hij die als kandidaat of als politiek mandataris een gift aanvaardt, wordt gestraft met een geldboete van 26 frank tot 100 000 frank.

Hij die, zonder kandidaat of politiek mandataris te zijn, een dergelijke gift aanvaardt in naam of voor rekening van een politiek partij, een lijst, een kandidaat of een politiek mandataris, wordt met dezelfde sanctie bestraft.

Het Eerste Boek van het Strafwetboek, met inbegrip van hoofdstuk VII en artikel 85, is van toepassing op deze misdrijven.

Het vonnis kan op bevel van de rechtbank geheel of bij uittreksel opgenomen worden in de dag- en weekbladen die zij heeft aangeduid.

Artikelen 12 tot 14*bis*

Zie *supra* (overgangsbepalingen).

(41)

- 1694/6 - 94/95
1332-3 (1994-1995)

De berekening gebeurt op basis van de gegevens die beschikbaar zijn op de eerste dag van de maand waarvoor de dotatie wordt uitgekeerd.

Art. 21

De dotatie dient per maand schriftelijk aangevraagd te worden vóór de betrokken maand is verstreken.

De in artikel 22 bedoelde instelling richt de aanvraag daartoe aan de Voorzitters van de Kamer van volksvertegenwoordigers en van de Senaat.

HOOFDSTUK IV

Boekhouding van de politieke partijen

Art. 22

Elke politieke partij, die voldoet aan de in de artikelen 15 en 15bis gestelde voorwaarden, wijst een instelling, opgericht in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk, aan, die de krachtens hoofdstuk III toegekende dotatie ontvangt.

Bij in Ministerraad overleg besluit, erkent de Koning één instelling per politieke partij en bepaalt Hij de modaliteiten van de registratie en het afsluiten van de rekeningen en ontvangsten van deze instelling.

Art. 23

De beheerraad van de in artikel 22 bepaalde instelling, wijst een bedrijfsrevisor aan.

Deze bedrijfsrevisor maakt jaarlijks een financieel verslag op met inachtneming van de bepalingen zoals vervat in de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding en de jaarrekening van de ondernemingen, gewijzigd bij de wet van 1 juli 1983, in het koninklijk besluit van 8 oktober 1976 met betrekking tot de jaarrekening van de ondernemingen, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 12 september 1983 en in het koninklijk besluit van 12 september 1983 tot bepaling van de minimumindeling van een algemeen rekeningstelsel.

Art. 24

Binnen negentig dagen na het afsluiten van de rekeningen wordt het in artikel 23 bepaalde verslag toegezonden aan de Minister van Financiën en aan de Voorzitters van de Kamer van volksvertegenwoordigers en van de Senaat.

De Voorzitters van de Kamer van volksvertegenwoordigers en van de Senaat overhandigen het financieel verslag onverwijld aan de Controlecommissie.

De Controlecommissie formuleert binnen zestig dagen, na ontvangst van dit verslag, haar opmerkingen en keurt het financieel verslag goed.

(43)

- 1694/6 - 94/95
1332-3 (1994-1995)

De procedure en de modaliteiten inzake de controle en het horen van de betrokkenen worden bepaald in het huishoudelijk reglement van de Controlecommissie. Dit reglement wordt bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.

De samenvatting van het financieel verslag, de opmerkingen en de akte van goedkeuring worden onverwijld door de Voorzitters van de Kamer van volksvertegenwoordigers en van de Senaat toegezonden aan de Minister van Financiën en aan de diensten van het *Belgisch Staatsblad* die deze binnen dertig dagen na ontvangst in de bijlagen tot het *Belgisch Staatsblad* moeten publiceren.

Art. 25

Het niet goedkeuren van het financieel verslag door de Controlecommissie, en het niet of het laat-tijdig indienen van het financieel verslag hebben het verlies tot gevolg van:

1° de dotatie die krachtens hoofdstuk III van deze wet aan de in artikel 22 bepaalde instelling zou worden toegekend gedurende de daaropvolgende periode die de Controlecommissie bepaalt en ten minste één en ten hoogste vier maanden duurt.

2° [...]

HOOFDSTUK V

Overgangs- en slotbepalingen

Art. 26

[...]

Opgeheven.

Art. 27

[...]

Opgeheven.

Art. 28

De Koning wordt belast met de uitvoering van de bepalingen van hoofdstuk II en artikel 22 [...].

Art. 29

Deze wet treedt in werking op 1 januari 1989, met uitzondering van artikel 27 dat in werking treedt met ingang van het aanslagjaar 1991.

Het voor het derde kwartaal van 1989 uitgekeerde bedrag van de dotatie bevat de bedragen van de eerste twee kwartalen van het jaar 1989.

Art. 15

Deze wet treedt in werking op de datum van haar bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

(45)

- 10/16 - 94/95
1332-3 (1994-1995)

Aanvullende bepalingen van de wet van 18 juni 1993
(*Belgisch Staatsblad*, 7 augustus 1993)

Art. 18

In het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, worden de artikelen 104, eerste lid, 3°, *i*, en 108 opgeheven en worden in artikel 110, de woorden « en *i* » geschrapt.

Art. 19

Deze wet, met uitzondering van de artikelen 2, 2°, en 9, treedt in werking op 1 januari 1993.

De Voorzitters van de Controlecommissie,
Frank SWAELEN.
Charles-Ferdinand NOTHOMB.